

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrili de Duminică pe un
an — 4 coroane.
Pentru România și
trăitătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotăză

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond; prime
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Stăpânii noi”.

(R.) În vestita sa epistolă din Gőncz contele Károlyi Sándor, șeful agrarilor, a dat a se înțelege, că Ungaria nu este a Ungurilor. Cel puțin pământul, nu!

D'aci o discuție inveninată între ziarele „Házánk” și „Pesti Napló”.

Vom reveni asupra acestei discuții, cari ne oferă o mulțime de părți interesante. Constatăm însă, și până atunci, că în aceeași vreme când „Pesti Napló” se răpustește asupra lui „Házánk” pentru-că, împreună cu toți agrarii, vrea să provoace în țară o luptă de castă, „Budapesti Hirlap” (dela 1 Sept.), organ acreditat al guvernului, scrie și el următoarele:

„Scriitorul acestor șire a primit d'odată din trei comitate ungu-rești știri particulare că după terminarea secerișului muncitorii și au făcut bagajul să emigreze în America. Asupra cauzei adevărate a emigrării, gândurile s'au întâlnit: țeranii muncitorii au schimbat domniul (pe proprietarii mari!), dar stăpânii noi nu mai sunt părinți ai poporului. Aceiași părere se reoglindește și în vorbirea pe care fișpanul Thuróczy Vilmos dela Trencin a rostit o la Tátrafüred”.

Care va să zică, principala cauză a emigrării este nu nepăsarea criminală a guvernelor, nu administrația păcătoasă, ci stăpânii noi, cari nu mai sunt, ca în trecut, părinți ai poporului.

Foarte bine. Primim și noi aceeași motivare.

Să ne întrebăm însă: cine sunt stăpânii noi?

Nu e greu de ghicit, îndată ce ne reamintim cum latifundiile maghiare de pe Alföld și de p'aiurea, au fost cumpărate de — Ovrei.

Ovrei sunt stăpânii noi, și dacă „Házánk” ocolește s'o spună d'adrep-tul, ear „Pesti Napló” tăgăduiește că ar fi în interesul maghiarismului a se porni o „luptă de castă” — cum numește el apărarea contra cutropirii ovreiești — apoi „Budapesti Hirlap” nu se sfiește a publica chiar o planuire de proiect de lege, după a că-rui întâiu ș ar fi a se introduce pe-deapsa cu bătaie a agenților cari in-desamnă și conduc pe emigranți; ear la al treilea ș propune: „Imigrarea să nu se permită de cât pentru în-cetățenirea vre-unui ram nou de in-dustrie. Imigranții cari nu pot să arate că trăiesc având o ocupațiune cinstită, să fie espulsați”.

Cine nu știe oare, că atât agen-ții emigrațiilor, cât și imigranții sunt — Ovrei. Ca agenți, ei își fac treb-șoarele, exploatând poporul credul, pe care-l împing la miseriile emigrării, ear ca imigranți vin să sporească nu-mărul noilor stăpâni.

Că ce pătesc emigranții maghiari și slovaci a lemeniți de Ovrei, a spus-o, în culorile cele mai vii, deputatul He-gedűs Loránt, fiul ministrului. Ear despre isprăvile imigrațiilor, a Kaza-riilor de prin părțile nordice ale țării, a scris un volum sît Ungur neaș Bartha Miklós. Și unul și altul dau alarma, arătând răul imens ce se p'cinuește nu nației maghiare numai, dar statului întreg, care prin emigrări perde brațe vinjoase ear prin imigrări se infig în corpul său indivizi cari n'au noțiune de patrie, ci un singur gând li calauzește: să exploateze!

Un lucru straniu se petrece însă: în toate țările maghiare se găsesse

bărbați și ziare cari văd primejdia; dar lupta eroică de a scutura jugul noilor stăpâni, ori cel puțin să ciun-tească din influența ce ei o au asupra afacerilor statului, tot întârzie.

Teamă ne e, că pe când Ungurii se vor porni la luptă, noii stăpâni vor fi mai tari decât dinșii. Ori chiar acum, cuvintele exprimate de con-tele Károlyi Sándor să nu fie un crud adevăr!...

Președinte al Dietei celei noi va fi ales — spune o știre din Buda-pesta — deputatul Horánszky, fostul president al apponyiștilor.

Bieții bánffyști!

Activitatea ultimei sesiuni parlamen-tare. Pe cât de scurtă, pe atât de agitată va fi — după cum se prevede — ultima se-siune parlamentară. „Alkotmány” da în zilele trecute o serie întregă de interpe-lați, vie o 15 la număr, din calea cărora, zice că vrea guvernul să scape, prin disol-izarea parlamentului.

Cu toate astea, în cele 4-5 zile, cât va dura sesiunea ce se deschide mâine, va veni de sigur la ordinea zilei o interpelare în privința treburilor ce face Rusia în vremea din urmă în Peninsula Balcanică. Și că înainte acestei interpeleți nu se vor în-chide porțile parlamentului, putem fi siguri, deoarece ce semioficiosul „Budapesti Hirlap” în recentul său număr atacă cu violență politica contelui Goluchow-ky. Nu se vor închide porțile parlamentului unguresc, înainte de a fi înțarut un ministru comun, care va e Ungar, un ministru care e austriac.

Peste treburi murdare ca acele ale baronului Buffy, se va trage mușamaa „patriotică”, — și poștiți la vot, domnilor aiegători!

DE CE?!...

„Arad és Vidéke” de eri într'un prin articol scrie:

„E inexplicabilă antipatia pe care Maghiarii o întâlnesc la fiecare pas. Care să fie cauza?!

Constatarea și întrebarea aceasta o face numitul ziar în ceea-ce privește politica externă.

Aceeași constatare au făcut-o însă ziarele maghiare și cu privire la po-litica internă.

Cât privește acum cauzele, păcat d'atâta osteneală: presa maghiară să nu caute a scoate vinovate ba chiar criminale pe toate popoarele din Bal-canii, ci să se gândească pur și sim-ple nu numai la virtuțile maghiarilor, ci și la multele lor slăbiciuni... Astea sunt cauzele antipatiei.

Mai scrie ziarul maghiar:

„Cerem importanță în politica es-ternă și o nouă organizare în viața po-litice interne”...

Vorba e numai că importanța nu se acordă nimănui, așa din gra-ție, ori cât cine-va ar solicita-o, ci popoarele se impun prin faptele lor.

Câtă vreme însă în statul ungar dăinuiește actuala politică internă, Un-gurii nu numai că nu vor câștiga în importanță când e chestie de politică externă, ci-și vor perde și greutatea pe care o au acum.

Santem deci de acord cu ziarul kossuthist că da, trebuie o nouă orga-nizare a vieții partidelor, organizare basată pe dreptate, ear nu ca acum, când la ori ce fapt unguresc presi-dează șovinismul cel mai detestabil.

RĂVAȘ DELA SIBIIU.

— Profesori noi la Seminar. — Teologia noastră. — Exactor șef la Consistor — Barșierii nostri. — Alte trebșoare sfinte și mai puțin sfinte. —

— 22 Iulie.

(Urmare)

Și acum câteva reverendiade.

Sezonul crastaveților pentru Sibiu este sezonul popilor...

Parcă suntem în Ierusalim. Naște, în-dărăt; în dreapta, în stânga, nu vezi de-cât sfinși frumoși, și mai puțin frumoși, cu-cernici și mai puțin cucernici. Adevărată metropolă ortodoxă.

Și, ca în toate treburile naționale, și de astă dată strada Măcelarilor are cinstea a purta în spate atâta sarcină sfântă. Hei-hei, vestită și mult însemnată este ulița asta pentru preoțimea noastră. Nu d'ia pentru-că strada Măcelarilor se cheamă. Și aici strada nu doar d'ia se numește a mă-celarilor, fiind că aci se găsește vladicia, Consistorul, „Albina”, notarul public, câșiva advocați, etc. Ci de alt-ceva. De ce, nu vă spun de astă dată Ci acum vă spun numai, că pe lângă „Albina”, se mai află aici o coșciță și mai cu „vino în oare” pentru preoțimea noastră. Coșcița plină de miere dulce și sfântă. Nr. 37, norocos este

pentru preoți nostri. De ar mai exista mica loterie, câștigările numărului 37, toate ele preoților nostri ar fi. Nu doar pentru-că acest număr compus e din ominoși 3 și 7. Ci de alt-ceva. De ce, mai găsiți și dum-niavoastră. Eu trebuie să mă țin de șirul obiectului.

Colo în piața mare, se ivește în zare un bogșlov de aceștia țapăn și mare. Il cheamă părintele Toader Porfirie Modărlan din Măcărșani. Cum crește și se desenează în zare din față l'al crede drept un Avram din biblie, ear de jur împrejur o veritabilă egipteană mumiie. Dar asta numai din de-părtare și numai la aparență. Din apropiere părintele Modărlan este gentelman în toată puterea cuvântului.

Să ne apropiem puțin cu frică și cu cutremur. Să-l atingem cu gingășie de tul-pava antereului. Să-l oprim loculul pe o ciupă. Să-l smotrim nițel.

Faptură trupească, vlttoasă, bine hră-nită. Plete colții, lungi și subțirițe. Față blă-gină, ciomolită și bine negrită d: source și de vremuri. Nas românesc. Mărișor și roș cat. Och' adânci și strajnici, cu nuanțe de obidă bine pronunțate. Barbă alburie, adese surie ori reginie, barzuluiță la perfecție.

Broboade fără nici un cusur pe el: mo-derne, elegante și curate. Nu sunt croitor nici specialist, nu vă pot spune după care anume faor și modă sunt croite. Că cea

din urmă va fi, e aproape fără îndoială. După a mea laică pricepere, poste fi și a lui Simeon Stăpnicul din evul vechiu și a cutărui cavaler de Bourbons din evul mediu și a cutărui Brummel secessionist Gigerl div evul nou. (Și scăpând vorba „Ggeri”, să nu vă gândiți îndată la pieptar, șerpar, itari, etc. Astea le-a uitat părintele acasă de astă dată...).

Pe cap în loc de comănac pălărie de hârșie, de jdr, samur, ori plă, cu borduri italienești, respectabile. Dela gât în jos a-țină leger capot ori hlamidă de flendres și ghermesut mohorți, croită a la secession până la genunchi. Părintele Kirie Porfirie se presentă în ea ca un Porfirogenit împé-rat dela Bizanț. Sub haina asta se află, prinsă de trup prin o fundă delicată, o altă fustanelă de seviet negriu ori de canavașă asemenă până la genunchi croită. Și or-vită așa anume pentru-ca să se poată ae-riza și să bată la ochi niște coșcoce col-țuni de obârșie română, (precum și părin-tele Toader de obârșie română este...) Co-turii gingași, de piele Chevreau surie ori ruginie, bine decicăliți și înarmați. — cu care tot la două secunde părintele Toader face tross-troc în flaster, secundat de pu-ternicul său to'ag păstoresc.

Intreg „arzugul” bate în culoare fină mătăsoasă verzuie, pronunțată, cu nuanțe scilpitoase de-și fug ochii pe ele, mai ales

pe fșșile alburii dela piept, compa și în spate pela umeri.

Ei mă rog, un astfel de personagiu fercheș și gigerl este Toader Porfirie Mo-dărlan, preot român din giurul Sibiuului. Personagiu vrednic să fie pus în viață, dar vrednic și pentru un cinematograf, precum veți vedă mai la vale.

Așa dar preotul nostru Kirie Porfirie al nostru și ca coajă din afară, este un simbol, o sinteză bine combinată a tuturor vremurilor, a „spiritului și curentelor” în-tregei evoluții omenești.

Culoarea mohorită ne reaminteste vremile de restricte ale lui Crist și a sfinșilor muce-nici. Fasonul hainei v'am spus de când e. Bro-boada în sine, earăși este mărturie „vie” de vremuri glorioase de când cu restaurarea ve-cheri mitropolii. Apoi scilpitorul, Instrul, ce e decât simbolul luminei veacului al noue-spre-zecolea, reposat în domnul mai iert-alaltă-ierl, după-ce și nouă atâtea ilustrăți și prea-luminăși ne hărăzise pentru veacul cest cu o nulă, botezat pentru noi deocamdată al „deșteptării și emancipării popilor”... Ear verdele, ah verde-verde, franză verde, ce nu-i verde azi? Ce nu-i secessionist azi? Până și creurul cel mai încăpăținat de ce-nușiu al celor mai pistriști oameni, secesio-nist este, verde este...

Dar să urmărim nițel pe trufașul no-stru părinte Toader până cam către țelul doririlor sale.

Școala noastră de fete.

Scritind un articol despre școala superioară de fete din Arad, am arătat, la sfârșitul anului școlar, toată mulțumirea noastră în ceea ce privește progresul intelectual al elevelor. Am făcut însă și serve în ceea ce privește localul școlii. Am spus anume, că trebuie ori a se adapta radi al ori a se părăsi acel local, deci așa cum fusese lăsat de ani mulți periclită sănătatea elevelor.

Avem mulțumirea să anunțăm acum, că venerabilul consistor aradan a luat măsură atât pentru a se garanta o perfectă instrucțiune a elevelor cât și pentru ameliorarea celor materiale.

Neputându-se găsi adică un local mai corespunzător și mai ales pentru că este vorba de a se clădi un local după toate cerințele, în vacanța consistorul nu a cruțat spese pentru a renova radical localul școlii Dormitoare, sufragerie, sală de învățământ, totul a fost îndreptat, așa că ori care părinte, chiar cel îngrijit din trecut, văzând actuala întocmire, își vor lăsa aici fetele cu o mai deplină liniște.

Facându-se apoi în trecut experiența că merge greu cu disciplina și buna îngrijire internă dacă directoarea trebuie să dea și lecții, în locul fostei directoară și profesoră s'a angajat d-na Paulina Pop numai ca conducătoare a vieții interne a elevelor. Atât cultura socială a d-nei Pop, văzută mult regretatului director al liceului român din Brașov și care și-a primit instrucțiunea într'un institut cultural la Viena, cât și sollicitudinea cu care s'a angajat este o garanție, că elevele vor fi perfect îngrijite și în ceea ce privește menajul.

Direcțiunea instrucțiunii a fost încredințată d-lui V. Goldiș, secretar consistorial și fostul profesor merituos al celui dintâiu liceu românesc din patrie. Pentru a ne da o eclatantă dovadă de dorința sa nobilă de a îndrepta lucrurile din Diecesa pe toate terenele, dl Goldiș a binevoit să primească acest post renunțând la ori ce salariu, ear că ce îndreptări s'au făcut de când d-sa se interesează mai direct de acest institut cultural, vor pute să constate toți părinții cari în zilele aceste vor veni să

Pașate în tact rar și bine îndesat; dar cu băgare seamă, nu de cumva troscorul să se hrătuiească. Din când în când se oprește. Privește cu sâlbă și bunătațe la trecători. Dacă l'fixezi aspru în ochi, te salută. Privește cu jind la vitrine. Sucesse din cap și se târșește mai departe.

lătă-l în sfințit la curtea vlădicească. Fiu credincios la părinții săi. Dă binețe și face închinăciune adânci tuturor curtenilor. Intră tiptil și încetinel. Sărută frumos mâinile „Preavenerabilor“, „Preaindurabilor“, „Prealuminaților“, „Reverendissimilor“ și stăpâni. Eventual zice „plecăciune“, „slugă plecată“, „Salutare“ n'ar zice nici să-i strîmbi făleile. (Pentru astfel de necuviință l'ar probosi chiar și îndelungrăbdătorii săi stăpâni). Își face mătanele și temenelele, și obidit și smerit își spune jalbele și zburile. Primește răspunsul obcinuit: nici cald nici rece. Iese cu aceleași pocloane răsturnătoare de scaune.

Ei, cam așa ar merge, mă rog „biografii“ sfinției sale părintelui Toader Porfirie Modărian din Măgureni. Ea însă n'am răgaz să vă dau aci biografii d'astea. Nu, n'am putut fotografia nici măcar cinstita mustră a sfinției sale în toate cotiturile și „umbrele“ ei. Trebuie să me mărginesc la obiectul meu. (Va urma).

încredințeze internatului scumpele lor odrasle.

Noi ne facem o plăcere anunțând interesul ce consistorul a dovedit pentru acest așezământ cultural, asupra căruia atragem deosebita luare aminte a publicului român.

SCRISOARE

Prietenii IRINA.

Am ajuns în una din săptămânile trecute în locul acela, unde am primit primele raze de cunoștințe.

Un deliciu mi-a cuprins inima, când mi-am revăzut locul copilăriei. E Bradul, un orășel drăgălaș ca un bobocel de fată, cu vino n'orice.

Și m'a adus la Brad, m'a ademenit „Reprezentatiunea teatrală“ cu ocazia miciei Asociațiunii.

M'am decis iute, căci când e vorba de petrecere, mi-se aprind curând călcăiele și mie. Acest orășel în măsură preponderantă e locuit de Români. Aici au Români o frumoasă forlăreață de cultură națională gimnastică. Pentru întărirea acestei forlărețe fără preget lucrează oamenii puși în fruntea ei. Căpitanii ei își recrutează soldații din tinerețea studioasă, element conștient de înaltă națională.

Acest element cu drag s'apucă de „Reprezentatiuni teatrale“ în fiecare an. Este conștient de însemnătatea acestor reprezentațiuni, căci după cum zice oamenii, afară de biserică și școală nici o instituțiune culturală, nu pătrunde așa direct în inima oamenilor ca teatrul.

De mi consult inima, ofu că „Reprezentatiunea teatrală“ din Brad mi-a procurat momente de desfătare. Românimea din loc și din jur, mână de dorul de a vedea cum se produc tinerele mătășite naționale, a cuprins întreaga sală dela hotelul „Central“.

La casă dau de harnicul profes. Albu, care și-a pus toate puiștile pentru reușita cea mai splendidă a teatrului.

La 8 1/2 se începe teatrul (Lipitorile Satului). Se ridică cortina. Un frumos tablou național mi-se prezintă înaintea ochilor.

Dilectanții (mai bine zis delectanții) își încep activitatea, al cărei sfârșit e încoronat de frumoase succese. Mai multă înfrigurare au avut asupra inimii mele gentiliți boboci Oatrina (Roma Costin) și Marinca (Veturia Rimbaș).

Grație, ușurință în toate mișcărilor lor, sensibilitatea sunt notele ce le caracterizează. Nu mai pe jos au rămas în rolurile lor și cavalerii. Îndeosebi frumos s'a achitat de rolul său de jidan cavalerul Bărna, care a fost viu aplaudat.

Oara 11 bate, teatrul se sfârșește. Urmează bucuria tinerilor, dansul. Un alt actor își începe rolul său. E tinerul de mare speranță Amor. A te sătura de vorbele lui naive nici când nu se poate, căci guști numai dulceață din ele. Cântarea lui își electrișează inima transpunându-te într'un deliciu îmbătător. N'auzi altceva decât numai cântecul lui, nu vezi decât Amorul ce zboară departe... departe prin vântul lăsându-ne răniți la inimă, robiți la suflet...

Roata vremii însă n'are popas, se învârtă în continuu. Aurora dă peste noi, simbește și urmează cursul. Trăcărăm din aturări și plecăm spre patul cu visurile dulci.

Liniștește-ți inima, sorioară dragă! Nu fi îngrijată, căci cu altă ocazie earși ne vom celi slovele.

Bucium-Isbita, 22/8 1901.

Te dorește: Li Hung.

Noutăți

ARAD, 2 Septembrie n. 1901.

Prognosticuri. În cercurile guvernamentale se face deja de p'acum prognosticuri privitoare la nouele alegeri. Insuși Széll ar fi zis că kossuthiștii se vor spori cu 15 deputați în Dietă, ugroniștii cu 4—5, ear poporalii cu 10. Guvernul ar dispune deci și în viitoarea dietă asupra unei majorități de 115 voturi.

Știri personale. Citim în „Foaia Diecesană“: Prea Sfinția Sa Domnul Episcop al Caransebeșului Nicolae Popea se află în Sibiu pentru a participa la ședințele fundațiunii „Grădina“ și la ale Consistoriului mitropolitan. — Prea Cuviosia Sa Domnul Arhiepiscopul Filaret Musta, a plecat Vineri dimineața cu trenul accelerat la Sibiu, ca să participe la ședințele Consistoriului mitropolitan.

Viitorul Episcop sârbesc al Timișorilor. „Deutsch s Tagblatt f U.“ din Timișoara pretinde a ști din surse sigure, că candidatul cel mai serios pentru scaunul episcopesc sârb al Timișorilor este, precum am spus și noi în numărul trecut — Simion de Vidak, igumanul mănăstirii Opovaboi Iregh (Sirmiu). Vidak s'a născut în Timișoara și a fost la început primarul orașului Chichinda mare, apoi preot mirean, ear mai tate de doi ani a intrat în tagna monahală.

Iubileu. Domnul Ștefan Pop, culegător în Tipogafia Diecesană (Caransebeș) a serbat la 1 Septembrie st. n. a. c. iubilul de 25 de ani ca culegător. Felicitările noastre!

Aniversarea a 85-a a nașterii botanistului Porcius. În 16 August a implinit al 85-lea an al etății sale cunoscutul botanist, dl Florian Porcius, nestorul învățătorilor noștri. S'a născut în Rodna nouă la 16 August 1816. După terminarea gimnasiunii a intrat ca soldat și în anul 1844 fu trimis în Viena pentru a studia pedagogia cu scopul de a deveni dascăl. Aici se îndelătă mai mult cu studiul său favorit: botanica, și după terminarea studiilor, reintorându-se a ocupat diferite funcțiuni: profesor, mai târziu ocupă un post în administrație și la anul 1876 trecu în pensiune, ca vicecăpitan districtual. Reînțors în locul său natal, s'a dedicat cu totul studiului și colaborând la diferite reviste științifice, a obținut frumoase rezultate pe terenul studiului botanicii, îndeosebi în ce privește flora specifică a munților Rodnei. Dels 1882 este membru al Academiei Române. Sunt numeroase meritele literare științifice ale bătrânului savant, care încă și astăzi cu forță juvenilă colectează și face studii asupra diferitelor plante, dintre cari multe fiind prezentate ca specimene în botanică, au primit numele descoperitorului: *Hieracium Porcii*, *Festuca Porcii* etc.

Nuntă de aur. Precum se știe, în luna aceasta domnul și doamna V. Babeș și-au serbat, în mijlocul copiilor și nepoților, nunta de aur. Despre decursul acestei rari și frumoase festivități familiare, se împărtășesc următoarele: Nunta de aur s'a celebrat în ziua de Luni, 12 August a. c. în Budapesta într'o sală a otelului „Cornul de vânător“ cu o masă splendidă oferită de copii, îndeosebi de cei din București, la care masă au participat, în frunte cu sârbătorii, ambii preoți români, *Murru Ghiorghiad*, cel macedo-român și presbiterul *Bogoevici* dela capela daco-română și 15 membri ai familiei. Cu ocaziunea aceasta au sosit multe depeșe și epistole mai ales din România, prin cari a fost salutată această sărbătoare familială. Maj. Sa Regina (*Carmen Sylva*) a trimis din Sinaia sărbătorilor un frumos și foarte bine nemerit portret,

representând pe regină, cum lucrează cu mașina de scris, cu devisa scrisă de mână proprie: „Munca noastră, paradisul nostru“, — „Arbeit ist unser Paradies. Elisabeth“. Dl Babeș a mai fost felicitat de dl I. Kalinderu printr'o depeșă în numele Academiei, printr'o alta ca coleg, de dl Aurelian, ministru și coleg dela Academie, de dl general Brătianu, ca amic și coleg, de asemenea de dl Dr. Kalinderu profesor, senator-representant al universității din București etc., etc. Aici la noi, s'a distins sinodul protopresbiterial al Timișorei prin adresa tipărită, trimisă din incidental Implinire etății de 80 ani și a nuntel de aur, flul și deputatului perpetuu al acestui district.

Consistoriu mitropolitan. „Telegraful Român“ aduce știri că pe azi (2 Septembrie n.), este convocat în ședință consistoriul mitropolitan, pentru rezolvarea agendelor curente.

Supărare patriotică. Ziarele maghiare înregistrează știrea, că M. Sa Monarchul a înștiințat pe Cehi, că comorile lor naționale, cari pe vremuri erau așezate în castelul Kur-luv-Tyn, dar cari de mult au fost aduse la Viena, în timpul cel mai scurt vor fi retrimise în capitala Boemiei.

Numai comorile maghiare rămân tot la Viena, — oftează cu durere patrioticele organe.

Episcopia română dela Timișoara. Încurajată de votul — de altfel nici cald nici rece — al congresului național bisericesc cu privire la nouele episcopate, dept credincioșii Pavel Rotariu, G. Ardelean și Traian Lurgu din Timișoara au trimis înaltpreasfințitului Sale mitropolitul Meșianu o lungă scrisoare (pe care „Drapelul“ o publică în întregime) în care l'roagă să urganteze înactivarea nouel episcopii rom. de Timișoara.

Se vede treaba că domnia lor nu se simt de loc bine sub noul regim.

Scrisoarea este scrisă de altfel în luna Iuliu, în casticulă deci.

Procese de presă. „Eilenzék“ aduce știrea, că în 10 Septembrie st. n. se va ține în Cluj pertractarea în procesul intentat contra lui Novacovici pentru agitație. Procesul datează de pe timpul And. procurorului Lezar cu ocaziunea pertractării în cauză colectei pentru monumentul lui Iancu, numise pe acesta căpitan de bandiți. Tot în Septembrie se va pertracta încă un proces al „Tabanei“, earși pentru „agitație“.

— Dl Andreiu Baltes, răspunzător pentru redacția „Tribunei“, este citat din partea tribunalului din Cluj pe ziua de 10 Sept. a. c. pertractarea finală a procesului, ce s'a intentat acestel fol pentru „agitație“. Acesta, zice „Tabana“, este al patrulea proces al ei în curs. Pertractarea va ține în sala redutet orașenească, din Cluj înaintea curții cu jurați.

Frații Sbiera prin Ardeal. În 2 August, d-nii *Ridu Sbiera*, profesor la liceu din Cernăuți și *Decabal Sbiera*, doctor în sf. teologie, fii profesorului de universitate I. Sbiera, au sosit la Sibiu din călătorie mai lungă prin Ardeal, călătorie ce au parcurs pe jos peste munți și coline. Zălul de a cunoaște dela vatra lui pe frații Ardelean, l'a îndemnat pe frații Sbiera oboșitoarea călătorie și însuși și de călătorie și experiate au promis a se relatoru la anul din nou. — Dels Sibiu au plecat cu trenul la Brașov, de acolo la Sinaia, unde pe la Pașcani se reîntorc acasă Cernăuți.

Congresul studenților. Congresul Asociațiunii generale a studenților universității români din regat va avea loc la 1/14 Septe-

vie la Câmpulung. Pot lua parte la acest congres studenții diferitelor facultăți, cât și acei ai școlilor speciale. Numărul membrilor participanți este limitat la 150, în care intră și reprezentanții presei. Ori-ce cerere, în urma completării, va fi refuzată.

Se vor face diferite excursiuni, la Flămânda, Nămăești și dacă timpul va permite la Rucăr.

Concurență româno-maghiară. Se scrie din Monastir, că în luna Iulie au sosit acolo 10 transporturi de zahăr unguresc și 8 transporturi de zahăr românesc. După știrile venite dela consulatul respectiv austro-ungar, zahărul cubic român s'a găsit foarte bun, așa că exportorii dela fabricile ungare se tem de-o concurență serioasă.

Limba română la liceele statului. La gimnaziul de stat regesc unguresc din Baia-mare pe anul școlar 1900—1901 limba română o propune un oare-care Lukácsy György, maghiar de naționalitate fost profesor de limba germană, matematică și fizică la gimnaziul catolic din Sătmar. Ne închipuim ce mult spor va fi făcând dl Lukácsy ca elevul român, când d-sa fiind deoparte maghiar și în acest chip nu mult se va însuși de studiul limbii române, de altă parte dl Lukácsy e și cam găngav.

În ra' ortul anual al gimnaziului, studiul limbii române e trecut ca studiu ext' aor' linar și ca atare e pus după cant. limba franceză, stenografie, abia la locul al 5-lea, cu toate că studenții români formează mai bine de 35%.

Nu știm cum să ne explicăm apoi în-pregurarea, că în clasele I. și IV. nimeni dintre Români nu a studiat limba română.

Șapoi se mai plâng „Valachi”, că nu li se dă ce li-se cuvine la fe'ica Ungarie!

Englezii în Arad. Pe azi la oarele 11 și 51 minute sunt așteptați în Arad 30 turiști și turiste din Angliera. La gară li primește Teodor Victor, presidentul Reuniunii turistice aradane, ear' la „Crucea Albă” protonotarul orașului, Iustitorul Kálmán. Vorbirile acestora vor fi tălmăcite de advocații Dr. Mendl Vilmos și Dr. Schuster Heinrich. Noroc că Ovreil învață limbi, altfel Ungrii noișii n'ar ști să se înțeleagă cu lumea.

Un primar deun. Ziarele locale maghiare înregistrază știră, că Ioan Călb, bravul primar din Măscu, drept protestare că cel dela comitat știrbese din drepturile comunel de a și administra și păstra singură bani!, și-a dat demisia din postul ce ocupă de un șir întreg de ani.

Eată un primar rar!

Instalarea părintelui Domide. Serbaroa instalării noului protopop din Bistrița, părintele Gerasim Domide, s'a săvârșit în zilele de 18 și 19 August st. n. cu mare solemnitate. Din partea episcopului de Gherla a fost delegat dl canonic Georgiu. Întimpinarea noului protopop de către credincioșii săi, cari i-au eșit înainte până la comuna la i cu numeroase trăsuri și cu câlăreți, a fost imponentă. În ziua de 18 August reuniunea română de cântări i-a făcut părintelui Domide o serenadă. Cere-monია bisericească s'a oficiat în ziua de 19 Aug. în prezența autorităților civile și militare. După instalare s'au prezentat la noul protopop diferite delegații, între care delegațiunea bisericească ortodoxă sub conducerea dlui Dr. V. Pahone. La banchetul, ce a urmat, erau de față reprezentanții autorităților administrative, în frunte cu șeful, reprezentanții justiției, în frunte cu președintele tribunalului, colonelul regimentului din localitate și reprezentanții tuturor confesiunilor. S'au rostit mai multe toasturi. După am' azi a fost petrecere populară.

O nouă boșaniadă. „Magyar Szó” dela 1 Sept. sub titlul „Denunțare în contra episcopiei Aradului” aduce știrea, că ilustrul taică Moise a pîrit pe episcopul Aradului, și anume l'a pîrit către ministrul Wlassics. Tăicuța nu este adevăc mulțumit că a fost pensionat, deși el însuși și-a dat demisia și a cerut pensionarea.

Ar fi mai interesant să știm, cine i-a făcut pîra: advocatul său Dr. St. C. Pop, ori gramaticul său Măglaș?

Organele ilustriei companii — fiuicele dela Timișoara și dela Orăștie — desigur vor lămurii lumea.

După ce-l calomniase, pretinzând că nu respectă legile, taica Moise acuză pe episcopul Aradului și cere ministrului să ordone cercetare în contra „abusivului” episcop.

Di St. Pop, care știe bine ungarește, ar trebui să-i aducă miute clientului său proverbial cu „lyak” și „bolond szél”.

Expoziția agricolă și industrială din Maramureș. În Sighetul-Marmației s'a deschis în ziua de 25 August o expoziție agricolă și industrială sub președinția lui Ladislau Nyegre, deputat. La inaugurarea acestei expoziții a venit și ministrul de comerț Hegedüs. La întimpinarea vicispănului Jobszly din Bereg, ministrul a răspuns, că „guvernul își consideră de a sa datorie, a se îngriji de populația din nordul Ungariei, ca să aibă unde munci și să nu fie silită a emigra”. Pe coarda asta guvernul cântă de mult, dar rezultat încă nu se vede. Populația din acele părți și acuma după tristele constatări ale lui Egan, tot așa este exploatată de către puhoiul iudevesc, ce mereu invadează din Galiția. La serbările date cu această ocaziune au participat și mai mulți fruntași români din acel comitat, între cari și I. P. S. Sa mitropolitul Mihályi, care tocmal petrecea în comitatul său natal. La secția industriei casnice — cea de căpetenie la această expoziție — au fost admirate țesăturile Româncelor maramureșene, ear în secția agricolă produsele mai multor proprietari români, între cari cu deosebire acele expuse de dl P. Mihályi. — Cu această ocaziune, dl Nyegre Lázló, președintele expoziției, nu s'a putut rabla să ru facă și o enunțatie „patriotică”. „Așa este populația acesia mătă — și unea dl Nyegre în toastul său — „ca și tricolorul național (maghiar), care este compus în adevăr din diferite culori, dar toate la oaltă reprezintă idealul statului maghiar național”.

Statua lui Luther. În B. Ciaba s'a pornit o mișcare pentru a ridica statuăma relui reformator Martin Luther. Comunitatea bisericească de conf. aug. de acolo a decis inițierea unei colecte pentru-ca să ridice statuă în fața bisericeii lor, care este cea mai mare în țară. Comuna Ciaba este prima, care a contribuit la colectă cu suma de 1000 cor. Această statuă va fi prima, care se ridică lui Luther în Ungaria. Locuitorii din Ciaba sunt slovacii!

Monument Papei. Se anunță din Roma, că pe creasta înaltului Monte-Capreo, lângă orașul natal al Papei, Carpineto, s'a ridicat de cură d o cruce înaltă de vr'o 20 metri, ca monument în memoria actualului Papă Leo al XIII. Crucea a fost sfințită în 29 August decătră Magr. Tonietti, asistat de cler numeros, în prezența familiei Pecci și a unui public numeros. Vestea despre acest act a fost vestită Papei de mai mulți porumbel de poștă, în limba latină.

Zăpadă. Din Oradea-mare se scrie, că în 23 Aug. frumosul loc de vilegiatură „Stăna de vale” și munții din împrejurime au fost acoperiți cu o pătură de zăpadă de două degete.

Convocare. Conform § lui 41 al statutelor și în urmarea deciziunii comitetului cercual din 22 l. c. convocăm adunarea cercuală a despărțământului Oravița al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” pe 2/15 Septembrie a. c. d. 11 oare în Sasca-montană, la care sunt poftiți toți membrii actuali și Onor. public rom. din despărțământ. Programa: 1. Raportul comitetului; 2. Raportul cassarului; 3. Alegerea comisiunilor censurătoare; 4. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi; 5. Stabilirea bugetului pe anul 1902; 6. Alegerea a două delegați la Sibiu pentru adunarea generală din 21—22. Sept. a Asociațiunii; 7. Restaurația comitetului cercual; 8. Eventuale disertațiuni; 9. Raportele comisiunilor; 10. Eventuale propuneri. Oravița, în 24 August I. Trăilă, directorul despărțământului; Geo ge Dragoescu, p. secretarul desp.

Cel din urmă luptător dela Waterloo. Zilele trecute a murit în etate de 108 ani, cel din urmă luptător dela Waterloo. Carol Richard s'a chemat vechiul soldat. Pentru lupta bravă și purtarea neosecționabilă ce a avut, a fost în mare grație la regina Victoria. Până la etatea de 90 ani a fost cântăreț în corul catedralei din Worthenburg câștigându-și astfel pânea de toate zilele. Numai după asta a primit ajutor de stat. Pe veteranul luptător îl deplâng nu mai puțini decăt 182 de membri ai familiei. Laudabil record și pe acest teren.

Petrecere împreună cu dans și concert va arangia inteligința română de pe Criș cu ocaziunea Adunării generală a despărțământului oradan al „Asociațiunii ce se va ține la 8 Septembrie st. n. 1901 în Bratea, în favorul bisericeii și Asociațiunii. Prețul de intrare de persoană 2 coroane, de familie 4 coroane. Începutul la 7 oare seara. Petrecerea va fi sub scut sigur; pentru victualii va fi tognjre bună. În paușă se va juca „Cășșerul” și „Bătuta”.

Bibliografie. A apărut de cură d în Galați Elemente de Morala Creștină, carte didactică conformă programelor analitice în vigoare pentru usul școlilor secundare de ambele sexe, de Moise N. Pacu, profesor doctor în drept și advocat.

Și ca fond și ca formă, lucrarea aceasta este de o importanță necontestabilă. Ea cuprinde în XXIV lecții (127 pagini, coala în 16), și sunt scrise într'un stil ales și clar, sublimile învățăturii creștinești relative la conduita omului. Pentru doritorii d'a se aprofunda mai mult în această însemnată știință, cartea e bogată în trimeteri și note de o netăgătuată valoare; ceea-ce o face folositoare nu numai pentru școlari, ci și pentru ori-ce cetitor pios.

Punerea apoi cât mai des a Moralei în legătură cu științele învătate, ilustrarea regulilor ei cu exemple istorice și din viața reală, este o fericită inspirație și inovare a autorului, care va face ca acest curs să nu mai presiute în școlile noastre aviditatea de până azi; ci să fie, cum se și cuvine, un comitex sistematic de reguli totdeauna cu via și actuală aplicare în viața omenească.

Spre a înlesni predarea și învățarea, autorul a alăturat la sfârșitul lucrării un conspect (resumat) al materiei cu chestiunile principale, cum și un index alfabetic. Cel întâiu poate servi și pentru profesori și pentru elevi, mai ales la interogări, examene și examene; cel al doilea e o cășșuză prețioasă, în special pentru școlari, în căutarea chestiunilor.

Ca execuție tipografică lucrarea este din cele mai reușite, ceea-ce face mare onoare tipografei „Biciumului român” din Galați.

Recomandăm dar' cu tot dinadinsu această valoroasă carte profesorilor de Religie și Morală, tinerimei studioase, clericilor și tuturor iubitorilor de lectură pioasă.

Cartea se găsește de vânzare la autor, în Galați, strada Română 20, și la principalele librării din țară.

Prețul unui exemplar 2 lei.

Estras din „Gazeta de Galați”.

Ca mulțumire scrie un pacient însănătoșat: *Stimate domnule Müller!* Primește călduroasele mele mulțămiri pentru cele 3 cruci duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967, cari mi-au făcut cele mai succese servicii. Drept aceea, Vă rog a-mi trimite încă un aparat din cele mari per 3 lei, pentru ce îți mulțumesc fiind convins că toate aparatele D tale sunt bune, și semnez cu distinsă stimă: Treu Jozsef, Nr. 35 în Măslak, comitatul Timișului

La toți aceia, cari sufer de podagră, reumă, astmă, influență și îndeosebi durere de nervi le recomand cu căldură *crucea dublă electro magnetică* R. B. Nr. 86967, ce se află la inventatorul dl Albert Müller, Budapesta V. Strada Vadász 42/K.

POȘTA REDACȚIEI.

Primul nostru redactor, dl Russu Șirianu, reîntorcându-se numai eri din concediu, va răspunde zilele acestea scrisorilor ce i-au sosit în lunile Iulie și August, cât a fost în concediu.

ULTIME ȘTIRI.

Câți sunt Burii luptători?

Londra, 31 August. Cu data de 28 August i-se raportează din Pretoria ziarului „Standards”, că cu finea lunii lui Iulie în taberele concentrate transvaalice erau de tot 62.479 Buri, între cari 10.000 bărbați, peste 23.000 femei și 28.000 copii în vîrsta de 1—12 ani. Până cu finea lui Iulie au murit în tabere 1067 inși, între cari 860 copii.

Londra, 1 Septembrie. Lordul Kitchener raportează: „Pe calea ferată de Nord, între Watervaal și Hamanschraad Buri au asvîrșit în aier un tren. În lupta ce s'a încins, cei 200 Buri au tras asupra trenului, cărutii au și dat foc. Vandeleur, colonelul gardei irlandeze, a fost omorît. Despre celelalte pierderi n'am încă raport”.

La Capstadt se va proclama starea de asediu. În tot Caplandul Buri continuă a câștiga teren. Indigenii se rescoală în massă.

Conflictul franco-turc.

Constantinopol, 31 August. Ministrul de externe turc, Tevrik pașș, a comunicat în duplicat secretarului de ambasadă franceză Bapst depeșă Porțel, adresată ambazadei turcești la Paris, în care depeșă Poarta roagă pe guvernul Francei la reluarea legăturilor diplomatice și promite rezolvarea mulțumitoare a chestiilor pendente.

Editor. Aurel Popovici Barclanu. Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței!

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

In câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încrețiturile și ciupiturile de vârsat (bubat), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tânără și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încrețiturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încrețiturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuința.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 56—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de orice culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustăților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Brusă, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetz, I. Zanfrescu și în en gros și detalii la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lul Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național

Veritabil numai atunci dacă eștia poartă eticheta mea și marca de fabrică înregistrată!

Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabrice

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote înregistrate, pe lângă garanția pe mai mulți ani, provăzute cu adjușări de fer bătut, construite spre a le face cu ușurință în orice parte, îndată ce clopetele sunt bătute de o lăture prin care se sunt mășinate de crepare. — Cu deosebire recomandă

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, care sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea sună un ton mai intensiv, mai adânc, mai împede mai plău și cu vibrația mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, așa ca un clopot patentat de 327 kg este egal în tonal unui clopot de 408 kg patentat după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjuștarea clopotelor vechi cu adjuștarea de fer bătut. — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

595 47—

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroană	flori
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școlilor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu cărți geografice	—	—70
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	—2
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	—2
5.) „Principiile politicii“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	—4
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov.	—	—2,50
7.) „Războiul pentru neatârnată“ de George Coșbuc.	—	—1,20
8.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	—1
9.) „TerotaDramei“ — de Dr. Iosif Blaga,	—	—3,60
10.) „J venilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	—1,60
11.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	—1,50
12.) Instrucțiuni populare despre Dăruirea și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	—1,20
13.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preliudiu tradusă de H. Chendi și C.Sandu după Hermann Sudermann	—	—2
14.) Henric Ibsen „Ziua Invierii“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de H. Chendi și C. Sandu	—	—1
15.) „Zece ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890—1900 de Iliu Chendi	—	—1
16.) „Maria Cunțan“ poezii	—	—1,50
17.) „Musa Someșană“ Doine și cântece populare	—	—30
18.) „Călătoriile în Rusia“ ale preotului bănățean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga	—	—40
19.) „Vatra părăsită“ de Ioan Slavici	—	—1,50

La e mande să se mai adauge de fiecare op 10 flori peșe postale.